

INNOVATSION TA'LIM SHAROITIDA "MAKTABGACHA TA'LIMDA MENEJMENT" FANINI O'QITISHNING DIDAKTIK IMKONIYATLARI

М.Б.Астанакулова

*Тошкент шаҳар Миробод тумани ММТБ бошқармаси
МТТФМШ бош методисти*

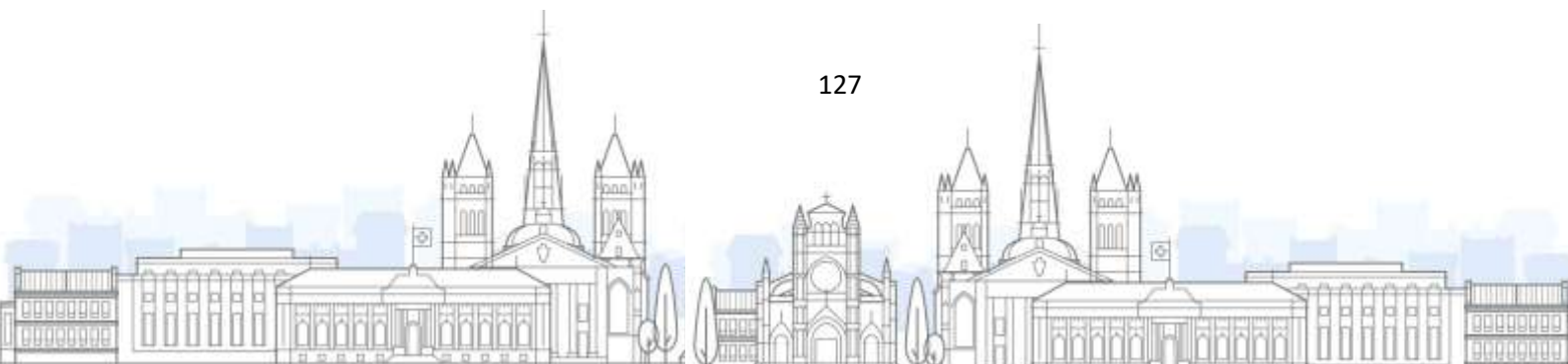
Annotatsiya. *Mazkur maqolada innovatsion ta'lim sharoitida "Maktabgacha ta'limda menejment" fanini o'qitishning didaktik imkoniyatlari ilmiy-pedagogik nuqtayi nazardan tahlil qilingan. Fan mazmunini zamonaviy pedagogik texnologiyalar, kompetensiyaviy yondashuv, raqamli ta'lim vositalari va interfaol metodlar asosida tashkil etishning nazariy hamda amaliy jihatlari yoritilgan. Shuningdek, bo'lajak maktabgacha ta'lim mutaxassislarida boshqaruv kompetensiyalarini shakllantirishda innovatsion ta'limning o'rni va ahamiyati ochib berilgan.*

Kalit so'zlar: *innovatsion ta'lim, didaktik imkoniyatlar, maktabgacha ta'lim, menejment, boshqaruv kompetensiyasi, kompetensiyaviy yondashuv, pedagogik texnologiyalar, raqamli ta'lim.*

Jahon ta'lim tizimida yuz berayotgan integratsion jarayonlar, raqamli transformatsiya va ta'lim mazmunini modernizatsiya qilish tendensiyalari pedagogik kadrlar tayyorlash tizimiga yangi talablarni qo'yimoqda. Xususan, maktabgacha ta'lim sohasida faoliyat yurituvchi mutaxassislarni zamonaviy boshqaruv faoliyatiga tayyorlash, ularda innovatsion fikrlash, strategik rejalashtirish va boshqaruv qarorlarini qabul qilish kompetensiyalarini shakllantirish dolzarb ilmiy-pedagogik muammo sifatida namoyon bo'lmoqda.

Mamlakatimizda maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirishga qaratilgan islohotlar ushbu soha uchun raqobatbardosh, kreativ va boshqaruv kompetensiyalariga ega kadrlarni tayyorlashni taqozo etmoqda. Mazkur vazifalarni amalga oshirishda "Maktabgacha ta'limda menejment" fanining o'rni alohida ahamiyat kasb etadi. Chunki ushbu fan bo'lajak mutaxassislarda boshqaruvning nazariy asoslari, ta'lim muassasasini rejalashtirish, tashkil etish, nazorat qilish va rivojlantirish bo'yicha zarur bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirishga xizmat qiladi.

Shu nuqtayi nazardan, innovatsion ta'lim sharoitida mazkur fanni o'qitishning didaktik imkoniyatlarini aniqlash va ulardan samarali foydalanish ta'lim sifatini oshirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi.

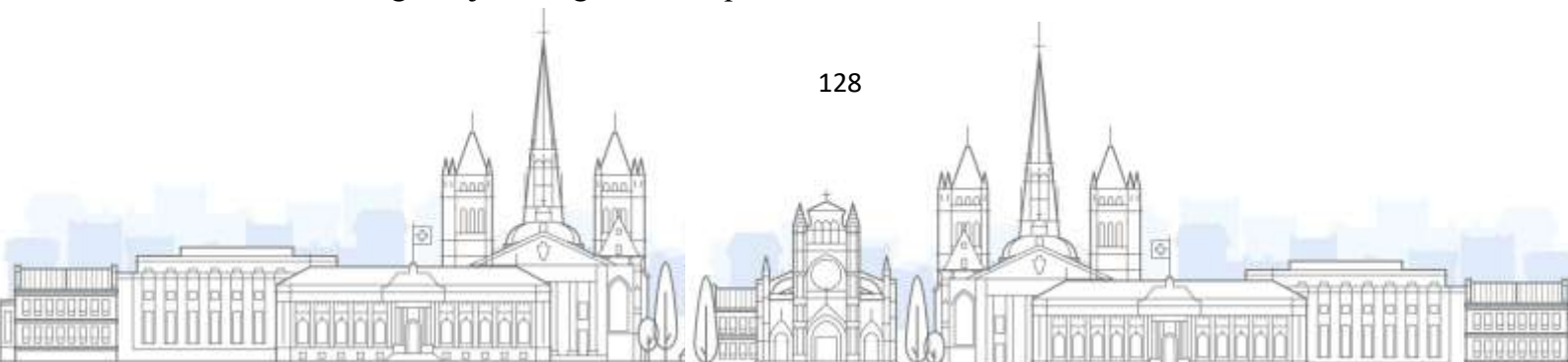
Didaktik imkoniyat tushunchasi ta'lim jarayonining maqsad, mazmun, metod, vosita va tashkiliy shakllaridan samarali foydalanish orqali belgilangan natijalarga erishish imkoniyatlarini ifodalaydi. Innovatsion ta'lim sharoitida didaktik imkoniyatlar nafaqat bilimlarni o'zlashtirishga, balki talabalarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishga ham yo'naltiriladi.

“Maktabgacha ta'limda menejment” fanini o'qitishda innovatsion ta'limning muhim didaktik imkoniyatlaridan biri kompetensiyaviy yondashuvni amalga oshirish bilan bog'liqdir. Mazkur yondashuv talabaning faqat nazariy bilimlarni egallashini emas, balki ularni amaliy faoliyatda qo'llay olish qobiliyatini ham rivojlantirishni nazarda tutadi. Natijada talabalarda boshqaruv faoliyatini tahlil qilish, pedagogik jamoani boshqarish, ta'lim jarayonini rejalashtirish hamda strategik qarorlar qabul qilish kabi kasbiy kompetensiyalar shakllanadi.

Innovatsion ta'limning yana bir muhim didaktik imkoniyati interfaol metodlardan foydalanish bilan tavsiflanadi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etilgan o'quv jarayoni talabalarning bilish faolligini oshiradi, mustaqil fikrlashini rivojlantiradi va ularni amaliy faoliyatga tayyorlaydi. Xususan, muammoli ta'lim, keys-stadi, loyiha metodi, SWOT-tahlil, debat va trening texnologiyalaridan foydalanish boshqaruv vaziyatlarini modellashtirish hamda ularni tahlil qilish imkonini yaratadi. Bunday yondashuv talabalarning tahliliy, kommunikativ va kreativ kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Raqamli texnologiyalarni ta'lim jarayoniga integratsiya qilish ham mazkur fan didaktik imkoniyatlarini kengaytiradi. Raqamli ta'lim muhiti talabalarning mustaqil ta'lim faoliyatini tashkil etish, o'quv materiallarini vizuallashtirish, tezkor aks aloqa o'rnatish va ta'lim natijalarini monitoring qilish imkonini beradi. Elektron ta'lim platformalari, multimedia vositalari, virtual simulyatsiyalar hamda onlayn baholash tizimlari yordamida ta'lim jarayoni yanada interaktiv va samarali tus oladi. Shu bilan birga, talabalar kelgusidagi kasbiy faoliyatlari uchun zarur bo'lgan raqamli kompetensiyalarni ham egallaydilar.

“Maktabgacha ta'limda menejment” fanini o'qitishda innovatsion ta'limning yana bir didaktik imkoniyati nazariya va amaliyot integratsiyasini ta'minlash bilan bog'liqdir. Mazkur fan mazmunining boshqaruv faoliyati bilan bevosita bog'liqligi talabalarni real kasbiy vaziyatlarga yaqinlashtirishni talab etadi. Shu sababli boshqaruv loyihalarini ishlab chiqish, amaliy vaziyatlarni tahlil qilish, ta'lim muassasalari faoliyatini o'rganish hamda muammolar yechimini ishlab chiqishga yo'naltirilgan topshiriqlardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. Bu esa talabalarda kasbiy moslashuvchanlik va boshqaruv tafakkurining rivojlanishiga xizmat qiladi.

Innovatsion ta'limning didaktik imkoniyatlari orasida reflektiv faoliyatni tashkil etish ham alohida o'rin tutadi. Refleksiya talabani o'z faoliyatini tahlil qilishi, erishilgan natijalarni baholashi va kelgusidagi rivojlanish istiqbollarini belgilashiga yordam beradi. Elektron portfoliolar, reflektiv topshiriqlar va o'z-o'zini baholash texnologiyalaridan foydalanish talabalarda kasbiy o'zini anglash hamda uzluksiz kasbiy rivojlanishga ehtiyojni shakllantiradi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, innovatsion ta'lim sharoitida "Maktabgacha ta'limda menejment" fanini o'qitish talabalarning boshqaruv faoliyatiga oid bilimlarini chuqurlashtirish bilan bir qatorda, ularning kasbiy kompetentligini rivojlantirish, ijodiy va tanqidiy fikrlashini shakllantirish hamda amaliy faoliyatga tayyorlash imkoniyatlarini kengaytiradi. Bunda ta'limning maqsadi, mazmuni, metodlari va vositalari o'rtasidagi uzviylikni ta'minlash muhim pedagogik shart hisoblanadi.

Innovatsion ta'lim sharoitida "Maktabgacha ta'limda menejment" fanini o'qitishning didaktik imkoniyatlari bo'lajak mutaxassislarining boshqaruv kompetensiyalarini rivojlantirish, ularni zamonaviy kasbiy faoliyatga tayyorlash hamda ta'lim sifatini oshirishning muhim omili sifatida namoyon bo'ladi. Kompetensiyaviy yondashuv, interfaol metodlar, raqamli texnologiyalar, amaliyotga yo'naltirilgan ta'lim va reflektiv faoliyatning integratsiyasi fan mazmunini samarali o'zlashtirishga xizmat qiladi. Natijada talabalarda maktabgacha ta'lim tashkilotlarini samarali boshqarish, innovatsion qarorlar qabul qilish va kasbiy faoliyatni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun zarur bo'lgan kompetensiyalar shakllanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ta'lim va maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirishga oid farmon va qarorlari.
2. Tolipov O., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. – Toshkent: Fan, 2017.
3. Xodjayev B.X. Umumiy pedagogika nazariyasi va amaliyoti. – Toshkent: Sano-standart, 2020.
4. Ishmuhamedov R., Yo'ldoshev M. Ta'lim va tarbiyada innovatsion pedagogik texnologiyalar. – Toshkent, 2021.
5. Drucker P.F. Management: Tasks, Responsibilities, Practices. – New York: Harper Business, 2008.
6. Hersey P., Blanchard K. Management of Organizational Behavior. – New Jersey: Prentice Hall, 2013.
7. Klarin M.V. Innovatsion ta'lim texnologiyalari. – Moskva, 2018.